

Megfakult örökzöldek a Fűvészkertben

Pusztított a nyár

Számtalan fenyő, páfrány és egyéb örökzöld növény pusztult ki az idén a Fűvészkertben. Áprilisig a belvíz tizedelte az állományt, utána pedig a rendkívül meleg, aszályos, olykor sivatagi szárazságú levegőt hozó nyár tett kárt a nem őshonos növényekben. A kiszáradt fák kitermelését a közelmúltban kezdték meg.

A Fűvészkert fősétányának bal oldalán, közvetlenül a bejárat mellett már csak fűrészpontos tuskók jelzik, hogy valaha egy fenyőliget állt azon a helyen. Szemközt még fázósan állnak a kopasz lucfenyők, de az idei első havat már ezek az öreg fák sem fogják látni. Most először hullatták el lombjukat, így örökzöld tüleveikkel már nem adhatják meg az őszi színekavalkád alaptónusát.

A Fűvészkertben az örökzöldek igen nagy része pusztult ki az idei szélsőséges időjárás miatt. Az országban éppen a szegedi botanikus kert szenvedte el a legnagyobb károkat. Tavaszig a belvíz lepte el a város egyik legmélyebb pontján fekvő 17,5 hektáros kertet, áprilistól viszont a megszokott csapadékmennyiségnek alig harmada nedvesítette a talajt. Rádásul rendkívül meleg is volt a nyár, amelynek egyes napjain csupán 16 százalékos páratartalmú volt a levegő. (Ez az érték már a sivatagi viszonyokat idézi.)

Az időjárás összehangolt amadása elsősorban a nem őshonos fajtákat viselte meg – tudtuk meg dr. Pulics Julianna kertvezetőtől. Az örökzöldeket érte a legnagyobb veszteség, hiszen a fekete-, erdei-, ezüst- és lucfenyők, a tuják és a páfrányok jelentős része kipusztult.

tult. Erről tanúskodik a sétány melletti száraz fasor, s az arborétum elhalt fenyőligetei is. Dr. Pulics Julianna a biztonság kedvéért a vásárhelyi növényvédő állomás szakembereit is felkérte: vizsgálják meg, nem betegség okozza-e a fenyők pusztulását. Bár a vizsgálat még tart, a Fűvészkert vezetője biztos abban, hogy az időjárás végzett az értékes fákkal.

Az anyagi kár felbecsülhetetlen, hiszen harminc-negyen esztendő fák pusztultak el tömegesen – legalább ötven, hatvan egyed –, s ezeket hiába pótolnák azonnal, hosszú időnek kell elteltnie ahhoz, hogy az állomány újra teljes lehessen. Dr. Pulics Julianna elmondta, az időjárási szélsőségeket jobban tűrő fajok egyedeit telepítik a kipusztult örökzöldek helyére.

Az elpusztult fák kitermeléséhez a közelmúltban kezdtek hozzá. A kivágott fenyők faanyagát a kertben hasznosítják majd. Ugyanakkor az önkormányzat támogatásával nekiálltak a legmélyebb részek feltöltéséhez – ehhez tiszai fenyényt használnak –, s a túlzott nedvességre érzékeny fajokat ide telepítik. Ugyanakkor elkészült az az új kút is, amely szükséges ahhoz, hogy az aszályos időkben a kert flóráját megfelelő mennyiségű vízzel láthassák el. A kilencmillió forintot beruházást a Fűvészkert fenntartója, az SZTE mellett az oktatási minisztérium is támogatja.

Dr. Pulics Julianna úgy tudja, egy századeleji nyár időjárása volt csak ilyen szélsőségesen változatos. S ahogyan akkor, úgy most is csak a természet állíthatja vissza a rendet. Így azután a csapadékos, sok havat hozó télben reménykednek a szakemberek, amely az életben maradt növények túlélését elősegítheti.

Kéri Barnabás

Szépeltetésnek minősítik sokan az állatvédelmet. Pedig állatvédőknek lenni több annál, mint galamboknak morzsát szórni, kóbor cicát és kutyát befogadni, vagy éppen az állategészségügygel foglalkozni. Az igazán állatvédő sokszor saját létfenntartását veszélyeztetve tesz meg mindent védelméért, a hasonszőrűekkel szövetkezve hoz létre állatotthonokat, hogy együtt javítsanak a kóbor kutyák és macskák helyzetén. De szerintem állatvédő az is, aki jó gazdiként gondoskodik a reá bízott élőlényről, sőt: az az ember is, aki megfelelő körülmények hiján nem tart otthonában állatot.

Magyarországon az elsőszámú kedvencek, a kutyák száma a legóvatosabb becslés szerint is meghaladja a 2 milliót. A körülbelül 170 ezres lélekszámú Szegeden az önkormányzat nyilvántartása szerint körülbelül 25 ezer kutya él, de valódi számuk a becslések szerint akár 35-40 ezer is lehet. Ezek egy része élvezi a jó gazda gondoskodását, ami az állatvédelmi törvény szerint azt jelenti, hogy az ember az állat számára olyan életkörülményt biztosít, amely annak fájára, fajtájára és nemére, korára jellemző fizikai, életani, tenyésztési sajátosságainak, egészségi állapotának megfelel, tartási, takarmányozási igényeit kielégíti, vagyis gondoskodik elhelyezéséről, táplálásáról, gyógykezeléséről, tisztán tartásáról, nyugalmáról, gondozásáról, kiképzéséről, neveléséről, felügyeletéről.

Az ember körül élő ebek egy része azonban szinte egész életét rabságban, esetleg másfél méteres madzagra kötve, vagy éppen szobafogságban tölti. Csak a legszerencsésebbek fut-

Alakulóban az állatmenhely és kisállattemető?

Kutyavilág...

Azt is leírja az állatvédelmi törvény, mit takar „a jó gazdi gondossága”. (Fotó: Schmidt Andrea)

Munkatársunktól

Az állatmenhely a törvény szerint olyan intézmény, amely a gazdátlan állat ideiglenes vagy állandó elhelyezésére szolgál, s tevékenységét ellenszolgáltatás nélkül látja el. Szegeden 50 férőhelyes állatmenhely kialakítását tervezik. Egy-egy állat naponta (teljes ellá-

Az „intézmény”

tással, gondozással, állatorvosi felügyelettel, azaz védőoltással és ivartalanítással) 800-900 forintba kerülne. Az önkormányzaton kívül gazdasági társaság, több civil szervezet és egyén is jelentkezett, hogy hozzájárul egy

állattartási krízisközpont (állatmenhely, állat temető, fiatalokat információval ellátó szabadidőpark) fenntartásához. Más városok tapasztalata alapján bizonyos, hogy az állatmenhely működésével párhuzamosan Szegeden is csökkenne a kóbor kutyák és macskák száma.

koshatnak egész nap a kertben. De még a rabságra ítélt vagy láncra kötött négylábú is boldog lehet, mert van gazdája. Ebben a biztonságban viszont nem részesülhet az az évi körülbelül 1500 kóbor kutya, amelyik a Szegedi Környezetgazdálkodási Kht.-hoz tartozó állategészségügyi, vagyis gyepmesteri, közkeletű nevén: a sintértelepen végzi.

Az algyói úthoz közeli, ba-

rakszerű épületet el se lehet tévesztetni, az időnként föl-fölhangzó fájdalmas vonyítás árulja: ott a kiverő kutyák utolsó földi állomáshelye. A hosszú épületben csak egyetlen nagyobb szobának megfelelő helyiségben tartják az állatokat. A nagytű bernáthegyi és a kócos fekete vakarcs is ugyanakkora ketrechen várja sorsa beteljesülését. A kutyáknak kijelölt ketreceknek majd-

nem mindegyike foglalt volt: tegnap kilenc kiverő kutya várta sorsa beteljesülését. A négy, macskáknak fenntartott rácsos dobozban csak egyetlen állatot tartottak megfigyelés alatt: a cirmos megkarmolta a gazdit, ezért ide, az algyói telepre került, hogy kiderüljön, az állat fertőzött-e veszteséggel.

A befogott kóbor ebek közül a legidegesebb az új jövevény: a korcs nyakára Tápén

szorult a hurok. Ez a kutya is 14 napot tölt a telepen, s ha nem jelentkezik érte senki, akkor „eloltja” az állatorvos – tudtuk meg Farkas László gyepmestertől. Ezeket a kutyatemeteket és a szintén az algyói gyepmester által összegyűjtött elhullott állatokat hetente kétszer szállítják el Vásárhelyre, ahol az ATEV-telepen hasznosulnak...

„Egy-egy kutya mögöszönni magát”, vagyis itt tartása nem fedezi a napi 300 forintba rúgó költségeket – tereli a szót a gazdasági kérdésekre a gyepmester, aki már több mint harminc éve ebből a munkából él. Néhanapján ugyan idevetődik egy-egy állatbarát, de vagy a kínálat nem tetszik, vagy a kifizetendő árat sokallja, mert a kutyák nagy része itt végzi be földi pályafutását. Legutóbb pénteken járt erre egy röskei ember, aki egy fiatal, erős, de nem túl nagy ebet keresett. Benézett a félelemtől bűzlő terembe, végül azonban új házőrző nélkül tért haza. Igaz, a gyepmesteri telepet éppenséggel két, sorsától megmenekült kutya őrzi. Az egyik gondozó, Simon Béla szerint a nagyobbik, a tigriscsikos nagyon kezdes és szófogadó állat lett. A fiatal ember innen még nem vitt haza egy ebet se, de kilencedik emeleti otthonában három kutyul várja.

Az elköszorított vagy ideiglenesen megfigyelés alatt tartott állat tartásáról külön jogszabály rendelkezik. Állatvédelmi törvényünk viszont meghatározza, hogy például mi az állatpanzió és az állatmenhely. Az állatvédők szerint a törvényben megfogalmazott irányelveknek a végrehajtási rendeletekben is tükröződniük kellene. Így például az önkormányzatokat kötelezni kéne az állatvédelem támogatására. Ennek az igénynek megy elébe a szegedi közgyűlés: a testület pénteki ülésén készíti elő a döntést, melynek eredményeként végre állatmenhely és kisállat temető létesülhetne a városban.

Újszászi Ilona

! tallózó

FOTÓKIÁLLÍTÁS ÁSOTTHALMON. Ma délután 9 óra 45 perckor nyílik Ásotthalmon a Délmagyarország két munkatársának, Horváth Dezsőnek és Gyenes Kálmánnak a fotókiállítása. A „Tanyák és emberek az ezredfordulón” című – eddig Mórahalmon bemutatott – vándorkiállítási anyagot két héten keresztül, 8-tól 18 óráig lehet megtekinteni a művelődési házban.

AZ ÉRDEK ismét jelentkezik, ma, szerdán a városi televízióban. Az este nyolckor kezdődő érdekvédelmi műsor a Csongrád Megyei Munkaügyi Központ pályainformációs központját mutatja majd be.

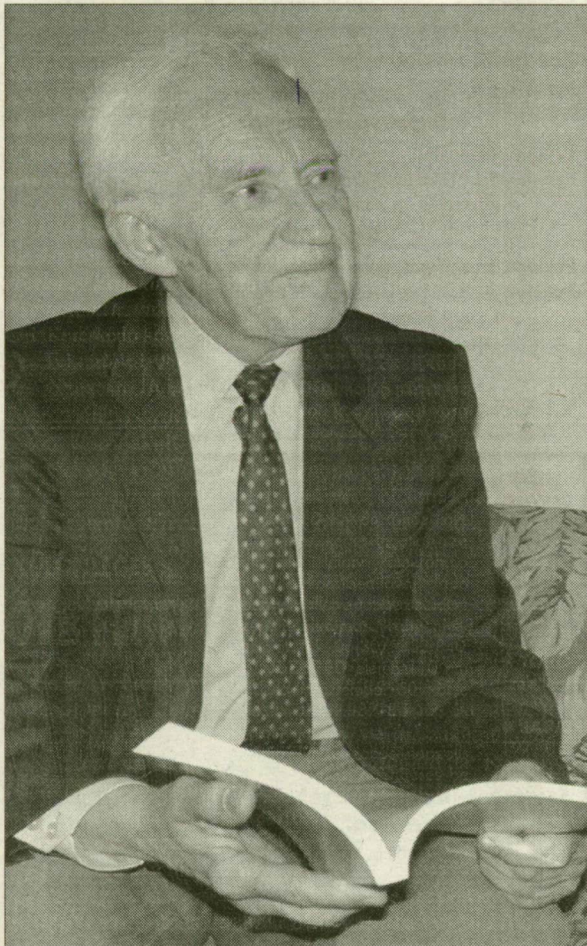
SZOLIDARITÁS – LENGYEL ÚT A SZABADSÁGHOZ címmel november 27-én, hétfőn este fél 7-kor, kiállítás nyílik a Bartók Béla Művelődési Központban (Vörösmarty utca 3.). Az eredeti dokumentumokat, tárgyakat bemutató kiállítást a szegedi lengyel kisebbségi önkormányzat szervezi, a rendezvény támogatói pedig a Lengyel Nagykövetség, a varsói KARTA Archívum, valamint a Bartók Béla Művelődési Központ. A kiállítást Molnár Imre, a Magyar Külügyminisztérium referense nyitja meg. A gazdag exponátumokat bemutató kiállítás december 6-ig tart nyitva.

A szegedi opera adattára

A Szegedi Operabarátok Egyesülete, a Szegedért Alapítvány és Gregor József támogatásával a napokban jelent meg a Bába és Társai Kiadónál Papp János irodalomtörténész Négy és fél évtized szegedi operaelőadásai adatok és számok tükrében című kötete. A színháztrófeneti kutatásokhoz, civil tájékoztatóhoz nélkülözhetetlen adattár az 1946-tól 1990-ig tartó időszak 3128 szegedi operaelőadását veszi számba, s ezzel úttörő vállalkozás a hazai operaelőadásokról. A szerzővel a hétfői könyvpremierén beszélgettünk.

– Békéscsabaiként hogyan került kapcsolatba a szegedi operakultúrával?

– Gimnazista koromban Makón éltünk, ahonnan „kultúrvonatok” vitték Szegedre a színházbarátokat a szombat és vasárnap délutáni előadásokra. Így szinte minden prózái, opera- és operettelőadást megtekinthettem. Érettségi után, az ötvenes évek elején Makóról a szegedi egyetem bölcsészkarára kerültem. A magyar-történelem szak mellett a konzervatórium zeneszerzés szakára is beiratkoztam, de egy év után át kellett nyergelnem a kevesebb energiát igénylő karvezetésre. Szat-

Papp János irodalomtörténész, a kötet összeállítója. (Fotó: Karnok Csaba)

már Gyéza tanár úr kijárta Vaszy Viktornál, hogy a konzisos korlátlanul részt vehessenek a próbákban, és a kakasülön akárhányszor ingyen megnézhesék az operaelőadásokat.

– A diploma után is megmaradt a kapcsolata az operatársulattal?

– A békéscsabai gimnázium tanára lettem, az első tíz évben rendszeresen visszajártam Szegedre előadásokat

nézni, így minden operabemutatót láttam. 1974-ben meghívtak irodalomtörténésként oktatni az akkor alakuló szombathelyi tanárképző főiskolára. A nagy távolság miatt megszakadt a rendszeres kapcsolat a szegedi színházzal, de a műfajjal nem, mert a Vas Népe operakritikusa lettem. Akkoriban gyakran járt a szegedi operatársulat tájolni hozzánk is, így sok előadásukat láttam. A rendszerváltás idején visszacsábítottak az akkor alakult békéscsabai főiskolára, ahonnan negyvenegyévi tanítás után öt éven keresztül nyugdíjba. Ma már ritkán jövök Szegedre, a fiámék Pesten élnek, ezért inkább az Operaházba járok.

– Honnan az adattár elkészítésének ötlete?

– Négy évvel ezelőtt az Operaelőadások Csernay László professzor tollából olvastam egy recenzíót a bécsi Staatsoper elmúlt ötven évének adattáráról. Eljöttem hozzá megnézni a könyvet, és beszélgetés közben felvettem, mit szólna hozzá, ha készítenék egy hasonló szegedi operaelőadásokról. A támogatásról biztosított, azonnal megígérte, hogy a Szegedi Operabarátok Egyesülete segít a kiadásában is.

– Hogyan szerezte be a szükséges dokumentumokat, adatokat?

– Megkerestem Horkits Erzsikét, a régi színházi tit-

kárt, aki elpanaszolta, hogy a teátrum átépítésekor a teljes archívum lekerült a pincébe, ahol megsemmisült. Az Országos Széchényi Könyvtár színházi osztályán csak kisebb-nagyobb hiátusokkal voltak meg a korabeli színlapok, műsorfüzetek, az Országos Színházstudományi Intézetben pedig még nagyobb hiányosságokkal találkoztam. A legnagyobb csalódást azonban a szegedi Somogyi-könyvtár gyűjteménye okozta: ott sem találtam teljes anyagot, mert az utóbbi években gyakran már el sem küldte a színház ezeket az alapvető dokumentumokat. Hihetetlenül sok akadályt kellett leküzdenem, de végül mégis sikerült összeállítanom a kötetet, amelyben szerepel közel fél évszázad 86 bemutatójának és 91 új rendezésű felújításának alkotó- és szereplőgárdája. Reménytelen volt a tájélozódások és a külföldi vendég szereplések feldolgozása, a műsorváltozások és beugrások nyomán követtem. Összegeztem viszont a 3128 előadásban közreműködő karmesterek, énekesek, hazai és külföldi vendégművészek fellépésének számzó adatait. Noha a régi számadatok dokumentatív és bizonyító értékűek, kötetem nem helyettesítheti a minőségi elemzést jelentő történeti és kritikai feldolgozást.

Hollósi Zsolt

Dorozsmai esték

Munkatársunktól

A Somogyi-könyvtár dorozsmai fiókkönyvtára és a Petőfi Sándor Művelődési Ház november 24-én, este 5 órakor, Dorozsmai esték címmel tartja rendezvényét. At vendég dr. Eördögh István egyetemi tanár, beszélgetőtársa pedig Panek Sándor újságíró-szerkesztő.

Bank a sarkon

Az egyik legforgalmasabb bankautomata Szegeden az Aradi vértanúk terénél lévő OTP-fiók oldalánál található. Egyetemisták, diákok, a villamosról érkezők, a nagyáruházba tartók, klinikai dolgozók gyakran sort állnak, hogy kivehessék forintjaikat. A pénzintézet bölcsen cselekedett: az épület, a sarokház másik oldalán, mintegy 20 méterre, nyitott egy másik automatát. Erről plakáton tájékoztatják az ügyfeleket, miszerint a bank Kelemen utca felőli részén is nyomhatják a gombot, ha pénzt akarnak felvenni. Csúpan egyet felejtettek el bokros teendőik közepe: megnézni az utcátáblát. Mert ők (a villamossal szembe fordítva) nem a Kelemen utcában laknak, hanem a Zrínyiiben.

V. F. S.